

Psykososiaalisen tuen ohjausryhmän kokous, huhtikuu 2026

Aika: 8.4.2026

Paikka: Valkea talo, Ilkantie 4, Helsinki

Osallistujat:

Jäsenet ja varajäsenet:

Johanna Hautakorpi, oikeusministeriö

Maria Kursi, Kuurojen kansanopisto

Juha Oksanen, Kuurojen Liitto ry

Yrsa Nyman, oikeusministeriö (varajäsen)

Pysyvät asiantuntijat ja varajäsenet:

Alexi Syrjämäki, Kuurojen Palvelusäätiö sr (sihteeri)

Anne Puonti, Kuurojen Palvelusäätiö sr

Juhana Salonen, oikeusministeriö

Tuula Mertanen, Kuurojen Palvelusäätiö sr (varajäsen)

Johanna Mesch, oikeusministeriö (varajäsen)

Muut osallistujat:

Sirpa Kallio, Kuurojen Palvelusäätiö sr

Kutsutut jäsenet ja varajäsenet, jotka eivät olleet paikalla:

Tea Hoffrén, sosiaali- ja terveysministeriö

Juha Luomala, sosiaali- ja terveysministeriö (varajäsen)

Julia Kaasinen, kuurojen yhteisöt (varajäsen)

Brunella Sandholm, kuurojen yhteisöt (varajäsen)

1. Kokouksen avaus

Yrsa Nyman avasi kokouksen.

2. Ohjausryhmän esittäytyminen

Paikalla olleet ohjausryhmän jäsenet, asiantuntijat ja varajäsenet esittäytyivät.

3. Puheenjohtajan valinta

Puheenjohtajaksi valittiin Maria Kursi ja varapuheenjohtajaksi Johanna Hautakorpi.

4. Psykososiaalisen tuen työryhmän esittäytyminen

Psykososiaalisen tuen työryhmä esittäytyi vielä tarkemmin. Työryhmään kuuluvat projektipäällikkö Aleksi Syrjämäki (taustaltaan psykologi), sekä projektikoordinaattorit Tuula Mertanen ja Sirpa Kallio (molemmat taustaltaan sosionomeja). Kaikilla on taustaa viittomakielestä, ja työryhmän ensisijainen työskentelykieli on suomalainen viittomakieli.

5. Hankesuunnitelman esittely

Aleksi Syrjämäki esitteli hankesuunnitelmaa. Psykososiaalisen tuen hankkeen nimeksi on valittu TukiPlats. Tuessa keskeinen osa on matalan kynnyksen tuki ja palveluohjaus, jonka kautta saa nimetöntä keskusteluapua ja tarvittaessa ohjausta muiden palveluiden piiriin. Tätä toteutetaan puhelinpalvelun välityksellä sekä kuulemistilaisuuksien yhteydessä. Muu tuki on suunniteltu porrastetusti niin, että tarjolla on intensiteetiltään eritasoisia tuen muotoja. Kaikkein kevyin tuki (mallin Porras 1) on verkkoon tuotettavat

materiaalit mielenterveydestä ja mielenterveyden tukemisesta. Nämä ovat työn alla ja edenneet. Portaalla 2 ovat hieman tätä intensiivisemmät tuen muodot: hankkeen tuottama keskustelutuki sekä vertaistukiryhmät. Keskustelutukea tarjotaan jo, ja ensimmäiset vertaistukiryhmät on tarkoitus aloittaa vielä kevään aikana. Portaalla 3 ovat tavoitteelliset terapeutit yksilöinterventiot, sekä terapeutit ryhmät. Nämä vaativat vielä valmistelua. Henkilöt, joilla on tarve terveyden- tai sosiaalihuollon palveluille, ohjataan oman hyvinvointialueen palveluihin (Porras 4). Hanke pyrkii auttamaan asiakkaita konkreettisesti pääsemään palveluiden piiriin, sekä pyrkii vahvistamaan hyvinvointialueiden kykyä vastata kuurojen ja viittomakielisten tarpeisiin kouluttamalla ammattilaisia.

Keskustelua syntyi useista aiheista:

-Tavoitteelliset lyhytinterventiot (Porras 3) ovat hakeneet muotoaan ja paikkaansa tuen mallissa. Suunnitelmana on, että noin 1-5 käynnin mittaisia jaksoja voitaisiin tarjota henkilöille, jotka toivovat tavoitteellisemmin jonkin asian käsittelyä, mutta eivät kuitenkaan tarvitse varsinaista terveydenhuoltoa. Palvelun voi toteuttaa joko hankkeen työntekijä tai ulkopuolinen viittomakielentaitoinen psykoterapeutti. Ulkopuolelta ostettavan palvelun toteutustavan yksityiskohdissa on vielä mietittävää ja sovittavaa alihankkijoiden kanssa. Mahdollisia toteutustapoja voisivat olla maksusitoumus tai toimeksiantosopimus. Hankkeen tavoitteena on toteuttaa tämä niin, ettei asiakkaan henkilötietoja jouduta tarpeettomasti käsittelemään. Toinen asiakkaalle tarjottava vaihtoehto on, että intervention toteuttaa hankkeen työntekijä. Tämä vaihtoehto voitiin lisätä suunnitelmaan vasta kun tiedettiin, että hankkeeseen rekrytoitaisiin työntekijät, joilla on riittävä osaaminen interventioiden toteuttamiseen. Palvelusäätiön tulkinnan mukaan tällaista palvelua voidaan tarjota, sillä kyse ei ole terveydenhuollosta.

-Alkuperäisessä toimintasuunnitelmassa mukana ollut intensiivijakso Ävikin palvelukeskuksessa on vielä suunnitteluasteella. Alun perin ideoitu toteutustapa ei ole välttämättä käytännössä toimiva, joten tarkempaa toteutusta pitää edelleen suunnitella.

-Esitetyssä mallissa asiakas ohjataan hyvinvointialueen palveluihin silloin, kun hän tarvitsee esimerkiksi terveydenhuoltoa, koska hanke ei voi vastata terveydenhuollon järjestämisestä. Henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan hänelle tarjotaan joko pelkkää palveluohjausta, tai autetaan konkreettisesti, jotta hän pääsee palveluiden piiriin. Tekemällä yhteistyötä kolmannen sektorin alueellisten viittomakielisten asiantuntijoiden kanssa pyritään varmistamaan, että riittävää konkreettista apua on saatavilla kaikissa

osissa maata. Hanke tekee joustavasti myös suoraa yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa, jotta terveydenhuoltoa tarvitsevat todella saavat tarvitsemansa avun.

-Ohjausryhmässä nostettiin esiin huoli, miten hyvinvointialueilla osataan huomioida kuurojen erityispiirteet ja tarjota kulttuuritason huomioivaa apua. Tähän ratkaisuna hanke tarjoaa tukea hyvinvointialueille mm. kouluttaakseen työntekijöitä kuurojen asiakkaiden kohtaamisesta, tulkkauksen käytöstä sekä kuurojen huomioimisesta palveluiden suunnittelussa. Hyvinvointialueista on kiinni se, miten kehittämistyön tuotokset implementoidaan hyvinvointialueiden toimintaan. Lisäksi hankkeella on mahdollisuus tarjota koulutusta muiden toimijoiden työntekijöille (esim. viittomakielentulkit).

-Keskustelua syntyi palveluohjauksesta sekä hankkeen valmiudesta tehdä tuen tarpeen arviointia. Täsmennettiin, että hanke ei varsinaisesti arvioi asiakkaan tuen tarvetta, eikä toimi ”portinvartijana” erilaisiin palveluihin, vaan pyrkii ohjaamaan asiakkaan hänen itsensä toivomiin palveluihin.

-Mielenterveysasiat ovat monille viittomakielisen yhteisön jäsenille vieraita johtuen mm. tiedon puutteesta ja aukoista kielellisissä taidoissa. Tämä on tärkeää huomioida psykososiaalisessa tuessa. Työryhmä pyrkii viestinnällä lisäämään yhteisön tietoisuutta mielenterveysasioista. Tähän liittyen mainittiin myös, että oikeusministeriö on hiljattain toteuttanut selvityksen koskien viittomia, joilla ilmaistaan sortoa, loukkauksia ja niihin liittyviä vaikeita tunteita.

-Etävastaanotot on päädytty toteuttamaan Signal-sovelluksen kautta. Erillisen etävastaanottoalustan arvioitiin nostavan yhteydenoton kynnystä, erityisesti jos se vaatisi vahvan tunnistautumisen. Osa ihmisistä on kokenut myös Signalin vaikeaksi käyttää verrattuna tutumpiin pikaviestisovelluksiin, mutta Signaliin kuitenkin päädyttiin tietoturvasyistä. Ehdotettiin, että työryhmä voi esimerkiksi kuulemisten yhteydessä opastaa ihmisiä Signalin käyttöön.

-Toistaiseksi työryhmän kokemus on ollut, että fyysinen läsnäolo kuulemistilaisuuksissa on ollut tärkeää. Kasvokkain tarjottu tuki on tavoittanut ihmiset paremmin kuin etäyhteyksin tarjottu tuki.

-Psykososiaalinen tuki ei välttämättä tavoita henkilöitä, jotka eivät ole aktiivisia esimerkiksi järjestötoiminnassa. Työryhmän on hyvä pohtia, miten tällaiset henkilöt saavat tarvitsemansa tuen.

6. Työryhmän toiminnan raportointi ohjausryhmälle

-Jatkossa ohjausryhmässä käydään läpi hankkeen talousarviota. Tehdään päivitetty talousarvio koko kahdelle vuodelle ja tuodaan se käsittelyyn ohjausryhmään.

-Lisäksi ohjausryhmässä seurataan toimintasuunnitelman edistymistä. Tuleviin ohjausryhmiin tuodaan toimintasuunnitelma, johon on päivitetty senhetkinen edistyminen kultakin hankkeen osa-alueelta. Lisäksi voidaan esitellä dataa mm. palvelun käytöstä.

-Ohjausryhmiä pidetään arviolta noin 4 kertaa vuodessa. Puheenjohtaja ja sihteeri suunnittelevat kokousten teemat.

-Työryhmän kokemukset ovat toistaiseksi olleet positiivisia. Toimivaksi ja arvokkaaksi on koettu yhteistyö sihteeristön kanssa. Myös viestintä on tavoittanut yleisön hyvin. Kuurojen Palvelusäätiön toimitusjohtaja Anne Puonti on ollut tyytyväinen rekrytoituun työryhmään.

7. Muut asiat

-Oikeusministeriön alle on tulossa psykososiaaliselle tuelle Hankeikkuna-sivu mahdollisesti toukokuun tienoilla. Sinne tulee ainakin ohjausryhmän pöytäkirjat suomeksi ja ruotsiksi.

-Keskusteltiin viittomakielisen viestinnän tarpeesta. TukiPlats toteuttaa viittomakielistä viestintää somekanavissaan. Myös ohjausryhmän toiminnasta olisi tärkeä viestiä viittomakielellä. Tämän toteutusta on syytä suunnitella.

8. Seuraava kokous

Liitteet TukiPlats esittely -Powerpoint-esitys

Jakelu	Ohjausryhmän jäsenet, asiantuntijat ja varajäsenet
	Psykososiaalisen tuen hankkeen työryhmä